

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY MAJLISI QONUNCHILIK PALATASI

12-avgust
2026

“Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot”

O'zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining 35 yilligi

“MAMLAKATIMIZDA EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA PARLAMENTNING ROLI”

Respublika ilmiy-amaliy konferensiya

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 320 sahifa.
2026-yil, avgust*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

KIRISH

EKOLOGIK QONUNCHILIKNI TAKOMILLASHTIRISH VA “YASHIL” TARAQQIYOT BORASIDAGI PARLAMENT NAZORATI

Xamzayev Abdushukur Xudoykulovich
O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasidagi
O‘zbekiston ekologik partiyasi fraksiyasining rahbari

Hurmatli konferensiya ishtirokchilari!

Xonimlar va janoblar!

Jahonda kechayotgan iqlim o‘zgarishi, biologik xilma-xillikning qisqarishi, suv resurslari tanqisligi, yerlarning degradatsiyasi va atrof-muhit ifloslanishi kabi ekologik tahdidlar barcha davlatlar oldida umumiy vazifalarni qo‘ymoqda. Bu esa ekologik xavfsizlikni ta‘minlash, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish hamda barqaror rivojlanishning huquqiy asoslarini mustahkamlashni davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida belgilashni taqozo etmoqda.

“Yashil” taraqqiyotni ta‘minlash zamon talablariga javob beradigan qonunchilik bazasini shakllantirish, uni muntazam takomillashtirib borish hamda qabul qilingan qonunlar ijrosi ustidan samarali parlament nazoratini ta‘minlash bilan chambarchas bog‘liqdir.

Muhim ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy ahamiyatga ega bo‘lgan ekologik munosabatlarni huquqiy tartibga solishga qaratilgan ekologik qonunchilik samaradorligini oshirish muhim omil hisoblanadi.

So‘nggi yillarda Yangi O‘zbekistonda atrof-muhitni muhofaza qilish, ekologik xavfsizlikni ta‘minlash va “yashil” iqtisodiyot tamoyillarini hayotga keng joriy etishga qaratilgan keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Mazkur islohotlarning huquqiy poydevorini mustahkamlash hamda ularning ijrosini ta‘minlashda parlamentning o‘rni va mas‘uliyati tobora ortib bormoqda.

Ekologik xavfsizlikni ta‘minlash va “yashil” taraqqiyotga erishish har qanday davlatning puxta o‘ylangan huquqiy siyosatiga bevosita bog‘liqdir. Shu nuqtai nazardan, so‘nggi yillarda Yangi O‘zbekistonda ekologik sohada qonunchilikni xalqaro standartlar asosida takomillashtirishga qaratilgan tizimli islohotlar amalga oshirilmoqda.

Eng avvalo, 2023-yilda xalqimizning xohish-istaklari asosida qabul qilingan O‘zbekiston Respublikasining yangi tahrirdagi Konstitutsiyasi muqaddimasidagi «mamlakatimizning bebaho tabiiy boyliklarini ko‘paytirishga, hozirgi va kelajak avlodlar uchun asrab-avaylashga hamda atrof-muhit musaffoligini saqlashga astoydil ahd qilib...» degan jumlar ham bu borada mamlakatimiz o‘zining aniq va mustahkam pozitsiyasiga ega ekanini anglatadi. Bundan tashqari, Bosh Qomusimizda ijtimoiy, iqtisodiy huquqlar qatori «ekologik huquq» tushunchasi kiritildi.

Xususan, fuqarolarning qulay atrof-muhitga bo‘lgan huquqi, tabiiy boyliklarni asrab-avaylash hamda kelgusi avlodlar manfaatlarini ta‘minlash davlatning ustuvor vazifalaridan biri sifatida belgilandi.

Keyingi yillarda o‘rmonlardan foydalanish, yaylovlarni muhofaza qilish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish, ekologik audit, gidrometeorologiya, organik mahsulotlar ishlab chiqarish, ichimlik suvi ta‘minoti hamda suv resurslarini boshqarish sohalarida qabul qilingan qonunlar mazkur yo‘nalishda yaxlit huquqiy tizimni shakllantirishga xizmat qildi.

So‘nggi yillarda mamlakatimizda ekologik qonunchilikni takomillashtirishda quyidagi yo‘nalishlar ustuvorlik kasb etdi:

birinchidan, atrof tabiiy muhitni muhofaza qilish va ekologik xavfsizlikni ta‘minlash;

ikkinchidan, iqlim o‘zgarishi oqibatlarini yumshatish va oldini olish, “yashil” iqtisodiyotni rivojlantirish;

uchinchidan, yerdan foydalanish va muhofaza qilish;

to‘rtinchidan, yer osti boyliklaridan foydalanish va muhofaza qilish;

beshinchidan, suvdan foydalanish va muhofaza qilish;

oltinchidan, o‘simlik dunyosidan foydalanish va muhofaza qilish;

yettinchidan, hayvonot dunyosini muhofaza qilish va undan foydalanish;

sakkizinchidan, atmosfera havosini muhofaza qilish qonunchiligi;

to‘qqizinchidan, gidrometeorologiya sohasi.

Hurmatli konferensiya ishtirokchilari!

2016–2025-yillarning o'zida ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish sohasida 30 ga yaqin qonun qabul qilinib, ular ekologik munosabatlarni huquqiy tartibga solishning zamonaviy tizimini yaratish uchun poydevor bo'ldi.

Jumladan, "Hayvonot dunyosini muhofaza qilish va undan foydalanish to'g'risida", "O'simlik dunyosini muhofaza qilish va undan foydalanish to'g'risida", "O'rmon to'g'risida", "Qayta tiklanuvchi energiya manbalari to'g'risida", "Ekologik audit to'g'risida", "Gidrometeorologiya faoliyati to'g'risida", "Organik mahsulotlar to'g'risida", "Tuproqni muhofaza qilish va uning unumdorligini oshirish to'g'risida", "Ekologik ekspertiza, atrof-muhitga ta'sirni baholash va strategik ekologik baholash to'g'risida", "Issiqxona gazlarining chiqarilishini cheklash to'g'risida"gi yaxlit va yangi tahrirdagi qonunlar hamda Suv kodeksining qabul qilinishi mamlakatimizda ekologik siyosatning huquqiy asoslarini yangi bosqichga olib chiqdi.

Mazkur qonunlar nafaqat tabiiy resurslarni muhofaza qilishning huquqiy mexanizmlarini takomillashtirdi, balki iqlim o'zgarishiga moslashish, "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini keng joriy etish, biologik xilma-xillikni asrash hamda ekologik xavfsizlikni ta'minlashga qaratilgan davlat siyosatining huquqiy poydevorini mustahkamladi.

Bugungi kunda ekologik qonunchilikning asosiy vazifasi faqat tabiatni muhofaza qilish bilan cheklanmaydi. U investitsiya siyosatini shakllantirish, resurslardan samarali foydalanish, "yashil" texnologiyalarni rag'batlantirish, iqlim o'zgarishi oqibatlariga moslashish hamda aholining munosib hayot sifatini ta'minlashning muhim huquqiy omiliga aylanmoqda.

Mamlakatimiz xalqaro huquqning teng huquqli subyekti sifatida bir qator xalqaro hujjatlarga qo'shildi.

Xususan:

Qonunchilik palatasi majlislarida hukumat a'zolarining Qonunchilik palatasi deputatlari savollariga javoblarini eshitish — "Hukumat soati";

davlat organlari rahbarlarining o'z faoliyati masalalari yuzasidan axborotini eshitish;

Qonunchilik palatasi tomonidan davlat organlarining mansabdor shaxslariga qonunlar va davlat dasturlarining ijrosi masalalari yuzasidan parlament so'rovi yuborish;

Qonunchilik palatasining tegishli qo'mitasi tomonidan davlat organlari rahbarlarining axborotini eshitish;

qonun hujjatlarining ijrosi holatini va huquqni qo'llash amaliyotini tegishli qo'mita tomonidan o'rganish hamda qonunosti hujjatlarining qabul qilinishi yuzasidan monitoringni amalga oshirish;

deputatlik so'rovlari yuborish va boshqa shakllarda amalga oshirilmoqda.

O'zbekiston Ekologik partiyasi fraksiyasi va uning deputatlari ham mazkur jarayonlarda faol ishtirok etmoqda.

2025-yil davomida Ekologik partiya fraksiyasi tashabbusi bilan ekologik masalalar yuzasidan 2 marotaba hukumat a'zolarining axboroti eshitildi va davlat organlarining mansabdor shaxslariga 3 marotaba parlament so'rovi yuborildi.

Shu bilan birga, fraksiya yig'ilishlarida sohadagi qonunlar va davlat dasturlarining ijrosi yuzasidan 13 marotaba tegishli mansabdor shaxslarning axborotlari eshitildi.

Hurmatli anjuman ishtirokchilari!

Fraksiyamiz Qonunchilik palatasi deputatlari bilan hamkorlikda kelgusida ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish sohasidagi qonunlarni tizimlashtirish, qonunlarda huquqiy tartibga solish mexanizmlarini aniq belgilashga qaratilgan qonun loyihalari ustida ish olib bormoqda.

Jumladan:

ekologik qonunchilikni tizimlashtirish va kodifikatsiyalashga qaratilgan O'zbekiston Respublikasi Ekologiya kodeksini maromiga yetkazish;

"Hayvonlarni shafqatsiz munosabatdan himoya qilish to'g'risida"gi qonun loyihasini;

"Atmosfera havosini muhofaza qilish to'g'risida"gi qonun loyihasini yangi tahrirda;

"Muhofaza etiladigan tabiiy hududlar to'g'risida"gi qonun loyihasini yangi tahrirda;

"Chiqindilar to'g'risida"gi qonun loyihasini yangi tahrirda;

"Atrof-muhit monitoringi to'g'risida"gi yangi qonun loyihasini ishlab chiqish oldimizda turgan ustuvor vazifalar hisoblanadi.

Hurmatli konferensiya ishtirokchilari!

Xulosa o'rinda aytishimiz mumkinki, Yangi O'zbekistonda ekologik qonunchilikni takomillashtirish va "yashil" taraqqiyotni ta'minlash jarayonida parlament nafaqat qonun qabul qiluvchi oliy vakillik organi, balki qabul qilingan qonunlarning hayotga to'liq va samarali tatbiq etilishi ustidan ta'sirchan nazoratni amalga oshiruvchi muhim konstitutsiyaviy institut sifatida ham alohida o'rin tutadi.

Ishonchim komilki, mazkur xalqaro konferensiya doirasida bildiriladigan ilmiy yondashuvlar, amaliy takliflar va ilg'or tajribalar ekologik qonunchilikni yanada takomillashtirish, o'zaro tajriba almashish hamda barqaror va "yashil" taraqqiyot maqsadlariga erishish yo'lida muhim muvaffaqiyat maydoni bo'lib xizmat qiladi.

E'tiboringiz uchun rahmat!

MUNDARIJA

AHOLINING EKOLOGIK MADANIYATINI YUKSALTIRISHDA EKOLOGIK TA'LIM, JAMOATCHILIK ISHTIROKI VA SHAXSIY JAVOBGARLIK: 2025–2026-YILLARDAGI INSTITUTIONAL O'ZGARISHLAR TAHLILI.....	16
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich	
BMTNING BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARINI MILLIY DARAJADA AMALGA OSHIRISH: O'ZBEKISTON TAJRIBASI VA USTUVOR YO'NALISHLAR.....	24
Teshaboyev To'liqin Zakirovich	
YASHIL IQTISODIYOTNI IQTISODIY VA HUQUQIY QO'LLAB-QUVVATLASH, INSTITUTIONAL MEXANIZMLAR VA O'ZBEKISTON TAJRIBASI.....	31
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna	
TAKOMILLASHTIRISH: YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLAR VA O'ZBEKISTON TAJRIBASI	37
Shamsiddin Allayarov	
EKOLOGIYA SOHASIDAGI QONUNCHILIKNI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	45
S. Sh. Utemuratova	
EKOLOGIK BARQARORLIK — YANGI O'ZBEKISTON TARAQQIYOTINING MUSTAHKAM POYDEVORI.....	49
G'afforov X. L.	
MENEJMENT VA BIZNES BOSHQARUVIDA EKOLOGIK, YONDASHUV, ESG TAMOIYILLARI, “YASHIL” STRATEGIYA VA KORPORATIV BOSHQARUV MEXANIZMLARI	58
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich	
РОЛЬ ГРУППЫ ДЕПУТАТОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ДВИЖЕНИЯ УЗБЕКИСТАНА В ОБЕСПЕЧЕНИИ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ	65
Алиханов Борий Батирович Сангинов Саидрасул Сайдакпарович	
YASHIL ISLOHOTLARNI AMALGA OSHIRISH HAMDA EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA YASHIL PARTIYALARNING GLOBAL AHAMIYATI.....	69
Xursanov Kamoljon Erkinjon o'g'li Qo'chqorov Islomjon Nurali o'g'li	
RESPUBLIKAMIZDA EKOLOGIK SIYOSAT VA XAVFSIZLIK MASALALARI.....	73
Raximov Oybek Raimovich Xofizov Baxriddin Turdievich	
AHOLINING EKOLOGIK MADANIYATINI YUKSALTIRISHDA JAMOATCHILIK ISHTIROKI VA TA'LIM IMKONIYATLARI (STEAM YONDASHUVI MISOLIDA).....	76
N. Matkarimova	
O'ZBEKISTONDA YOSHLAR PARLAMENTINI MUHIM DEMOKRATIK INSTITUT SIFATIDA SHAKLLANTIRISH BOSQICHLARI VA ISTIQBOLDAGI REJALAR.....	80
Abdullayev Muxammadqodir Mashxur o'g'li Xushvaqtov Feruzbek Iloxom o'g'li	
СОТРУДНИЧЕСТВО ПАРЛАМЕНТА УЗБЕКИСТАНА С ННО В ПОВЫШЕНИИ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ НАСЕЛЕНИЯ	83
Сангинов Саидрасул Сайдакпарович	
OROLBO'YI MINTAQASIDA «SUV IQTISODIYOTI» VA «YASHIL OBLIGATSIYALAR» (GREEN BONDS) TIZIMINI YANADA RIVOJLANTIRISHDA PARLAMENT NAZORATI VA QONUNCHILIK MEXANIZMLARI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA).....	87
Otamuratov Oybek Baxtiyorovich	

INKLYUZIV YONDASHUV ASOSIDA EKOLOGIK TARBIYANI TASHKIL ETISHNING IJTIMOIIY PEDAGOGIK IMKONIYATLARI	93
Xodjaye va Mohira Mirzahmadovna	
KORXONALARNING BARQAROR RIVOJLANISH TIZIMIDA EKOLOGIK VA IJTIMOIIY KO'RSATKICHLAR AUDITI.....	97
Akbarov Azizbek Abdusattarovich	
O'ZBEKISTONDA XALQARO BIZNESNING BARQAROR RIVOJINI TA'MINLASHDA MARKETING VA YASHIL INNOVATSIYALARNING ROLI VA AHAMIYATI.....	103
Sayfullayeva Nigora Fayzulla qizi	
TOZA HUDUDDAN YASHIL TAFAKKURGA — EKOLOGIK ISLOHOTLARNING AMALIIY NATIJALARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	107
Alimardonova Z. M.	
SUV RESURLARIDAN OQILONA FOYDALANISH — BARQAROR TARAQQIYOT OMILI	111
Jo'rayev Komiljon Begmonovich	
Xudoyqulov Avloqul Nurmanovich	
IQLIM O'ZGARISHIGA MOSLASHISH SHAROITIDA SHAHAR VA SANOAT HUDUDLARINI «YASHIL» ZONALASHTIRISHNING HUQUQIIY KAFOLATLARI	114
Berdikulova Munira Faxriddin qizi	
EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA XALQARO HUQUQIIY STANDARTLARNI O'ZBEKISTON QONUNCHILIGIGA IMPLEMENTATSIYA QILISH: XALQARO MAJBURIYATLAR IJROSI USTIDAN PARLAMENT NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	118
Egamberdiyeva Sevara Baxodir qizi	
EKOLOGIK MASALALARDA PARLAMENTLARARO HAMKORLIK VA XALQARO TAJRIBA ALMASHINUVI	123
Ergasheva Nodira Toxir qizi	
IQLIM O'ZGARISHIGA MOSLASHUV SIYOSATIDA FARG'ONA VILOYATINING YEROSTI SUVLARI MONITORINGI.....	127
Abdulxayev Zoxidjon	
O'ZBEKISTONDA EKOLOGIK XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA PARLAMENT NAZORATINING NATIJADORLIGI: INSTITUTSIONAL MEZONLAR.....	132
Saburova Juldizxan Axmetovna	
O'ZBEKISTONDA IQLIM O'ZGARISHINING AMUDARYO HAVZASI VA OROLBO'YI HUDUDIDAGI SUV RESURLARI HAMDA QISHLOQ XO'JALIGIGA TA'SIRI	137
Mamadiyarov Dilshod Uralovich	
Xodjiyev Alisher Kuldashovich	
IQLIM O'ZGARISHINING ZAYTUN NAVLARINING GULLASHIGA TA'SIRI	140
Yormatova D.Y.	
Xaydarkulov S.	
BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARINI AMALGA OSHIRISHDA PARLAMENT NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISH	143
Jo'rayeva Shahina Narzullayevna	
IQLIM MUAMMOLARI VA ULARNI YUMSHATISHGA DOIR AMALIIY YECHIMLAR.....	146
Mirxoliqova Charos Xabibullaevna	
Qodirova Shahnoza Ziyodulloyevna	
YASHIL BELBOG'LAR NEGA KERAK?	149
Yormatova Dilorom Yormatovna	
MAMLAKATIMIZDA EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA PARLAMENTNING ROLI: XOTIN-QIZLAR ISHTIROKI VA JAMOATCHILIK NAZORATI.....	154
Sharipova Diyora Botirovna	

YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA UZLUKSIZ TA'LIM TIZIMIDA EKOLOGIK MADANIYAT VA KO'NIKMALARNI SHAKLLANTIRISH USULLARI.....	158
Toshturdiyev Nurbek Nurali o'g'li Hakimova Mahbuba	
EKOLOGIK TA'LIM VA TARBIYANI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK YONDASHUVLARNING AHAMIYATI.....	163
Qutlymuratov Baxitbay Xojabayevich	
ARASTUNING ONG VA TABIAT HAQIDAGI TA'LIMOTINING SHARQ FALSAFASIGA TA'SIRI.....	166
Umaraliyeva Gulchexra Baxodirjonovna	
ФОРМИРОВАНИЕ ИНТЕГРИРОВАННОЙ СИСТЕМЫ ESG-ТРАНСФОРМАЦИИ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ПОЛИМЕРНОЙ УПАКОВОЧНОЙ ИНДУСТРИИ: ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ И ОЦЕНКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ.....	169
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
TALABA-YOŠHLARDA EKOLOGIK-HUQUQIY MADANIYATNI RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTIONAL MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	172
Habibjonov Izzatbek Dilshodjon o'g'li	
MINTAQAVIY EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA O'RMON FONDI IMKONIYATLARIDAN FOYDALANISH HAMDA PARLAMENT NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	177
Egamberdiyev Shaxzod Baxodir o'g'li	
MARKAZIY O'ZBEKISTON SUV QUSHLARI GELMINTOFAUNASINING HUDUDLAR KESIMIDA TAQSIMLANISHI	182
Soliyeva Gulnoza Daniyarovna	
ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПОЛУЧЕНИЯ ТОФУ ИЗ СОЕВОГО МОЛОКА С ПРИМЕНЕНИЕМ РАЗЛИЧНЫХ КОАГУЛЯНТОВ И ОЦЕНКА ЕГО КАЧЕСТВА	185
Ш. А. Ишниязова Д. Нурвафаева К. О. Додаев	
PARIJ IQLIM BITIMI VA BRM 13-MAQSADINI AMALGA OSHIRISHDA PARLAMENT DIPLOMATIYASI: XALQARO MAJBURIYATLARNING MILLIY QONUNCHILIKKA INTEGRATSIYASI.....	188
Abdullayeva Shahlo Shokir qizi Muitov Davron Sabirovich	
FOND BOZORIDA INVESTORLARNING INVESTITSION XULQ-ATVORINI TAKOMILLASHTIRISHDA MOLIYAVIY SAVODXONLIKNING AHAMIYATI	193
Karimova Nurjahan Olim qizi	
EKOLOGIK MADANIYAT — KELAJAK OLDDAGI MAS'ULIYAT: AHOLINING EKOLOGIK ONGINI YUKSALTIRISHDA TA'LIM VA TARBIYANING O'RNI.....	197
Rustamova M. M.	
O'ZBEKISTON SHAHARLARIDA KO'KALAMZORLASHTIRISH MUAMMOLARI VA YECHIMLARI: EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA DAVLAT SIYOSATI VA PARLAMENTNING ROLI.....	200
Asomxonova Rayxonaxon Xolova Shoxista Abduvositovna	
O'ZBEKISTONDA EKOLOGIK MADANIYATNI RIVOJLANTIRISHDA FUQAROLIK JAMIYATI INSTITUTLARINING O'RNI.....	204
Dadaboyev Husanboy G'ofurovich	
YOŠHLARDA EKOLOGIK VATANPARVARLIK HISSINI SHAKLLANTIRISHNING NORMATIV-HUQUQIY ASOSLARI	210
Oripov Ahmadjon Muhammadjonovich	

IQLIM O'ZGARISHI VA «YASHIL» IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY MAJLISINING HUQUQIY HAMDA INSTITUTIONAL FAOLIYATI.....	214
Raxmanov A. M.	
TOG'-KON FAOLIYATINING EKOLOGIK TA'SIRINI BAHOLASH VA KAMAYTIRISHNING ILMIY ASOSLARI	217
Abduniyazov Xusan	
IQLIM O'ZGARISHI VA SUV TANQISLIGI.....	222
Xushvaqtova X. S.	
EKOLOGIK MADANIYATNI YUKSALTIRISHDA PARLAMENT VA FUQAROLIK JAMIYATI HAMKORLIGI: IJTIMOIIY-FALSAFIY TAHLIL.....	226
Alikulov Xusniddin Akbarovich	
IQLIM O'ZGARISHIGA MOSLASHISH VA UNING SALBIY OQIBATLARINI YUMSHATISH	231
Mavlonova Madinabonu	
EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA O'ZBEKISTON EKOLOGIK PARTIYASI FRAKSIYASI VA MAHALLIY KENGASH DEPUTATLARINING O'RNI.....	234
Elmirzayev Bahrom Toshkentovich	
EKO-KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISHDA TA'LIMNING O'RNI VA METODIK YONDASHUVLARI.....	238
Raxmanova Zebiniso Po'latovna Raximov Oybek Raimovich	
РАЗРАБОТКА НАУЧНЫХ ОСНОВ СТРАТЕГИИ ЭКОЛОГИЧЕСКИ УСТОЙЧИВОГО ТРАНСПОРТА	243
Шадиметов Юсуфжан Шадиметович Айрапетов Дмитрий Алексеевич	
ACADEMIC STAFF PERFORMANCE AND HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN MODERN UNIVERSITIES	246
Sultonboyeva Munira Bahodirovna Sultanova Kamila Mukhtorali kizi	
SUG'URTA XIZMATLARI BOZORINI BOSHQARISHGA OID ILMIY YONDASHUVLARNING EVOLYUTSIYASI.....	252
Kurbonov S.A.	
ОРГАНИЗАЦИОННАЯ ГОТОВНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ УЗБЕКИСТАНА К ПЕРЕХОДУ К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ	257
Абдуллаева Одинахон Гайратжон кизи	
ANZUR PIYOZI URUG'LARINING LABORATORIYA SHAROITIDA UNISH XUSUSIYATLARI.....	262
Uzoqova Zubayda Javlijevna Nizomova Maxsuda Usmankulovna	
XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI PLATFORMALARNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	267
Abdikayumov Bekzod Turdiniyozovich	
YASHIL RAQAMLI INFRATUZILMA VA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA KONTENT TAQSIMLASH TIZIMLARINING BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI	270
Xujamatova Shaxlo Abdusalom qizi	
AHOLI DAROMADLARINING SHAKLLANISH MANBALARI, TARKIBI VA TAQSIMLANISH MUNOSABATLARI.....	275
Abidova Shahnoza Abduvaliyevna	
TO'QIMACHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINING IQTISODIY SAMARADORLIGI	279
Nurullayeva Mexribon Muratovna	

ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОЙ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ЭКОСИСТЕМЫ УЗБЕКИСТАНА.....	283
Абзалова Нозимахон Нодирбек кизи	
INFRATUZILMA LOYIHALARINI TASHABBUSLI BUDJET ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI.....	287
Mirzayev Xursanmurod Egamberdiyevich	
LOYIHALARDA RISKLARNI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY USULLARI VA ULARNING AHAMIYATI.....	291
Abdukarimova Aziza Hamid qizi	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA KORXONALARNING STRATEGIK BARQARORLIGINI TA'MINLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	294
Baymurodov Shoxrux Maxmudovich Dilmurodov Komiljon Ahmad o'g'li	
INFRATUZILMA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA DAVLAT VA FUQAROLAR SHERIKLIGINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	297
Yarbazarov Shavkat Butayevich	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ МЕХАНИЗМОВ УПРАВЛЕНИЯ ГОСТИНИЧНЫМ БИЗНЕСОМ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	300
Нигматова Сугдиена Жалолiddин кизи	
TEMIR YO'L SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING XORIJIY TAJRIBASI.....	302
Eshboyev Ulug'bek Farxodovich	
MOLIYAVIY INVESTITSIALARNI SHAKLLANTIRISHDA RISK, DAROMADLILIK VA LIKVIDLIKNING O'ZARO BOG'LIQLIGI.....	306
Primova Dilafruz To'liqinovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA KREDIT SKORINGI JARAYONLARIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING QAMROVI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	308
Nabiyeva Feruza Odilovna	
O'ZBEKISTONDA BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARINI MILLIYLASHTIRISHNING TASHKILIY-HUQUQIY VA INSTITUTSIONAL ASOSLARI.....	312
Turopov Yorqin Sharapovich	
TIJORAT BANKLARI INVESTITSIYA PORTFELINI "YASHILLASHTIRISH" VA EKOLOGIK LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	315
Soliyev Muhammad Umar Baxromjon o'g'li	
HEMIS BILAN INTEGRATSIYALASHGAN INKLYUZIV RAQAMLI TA'LIM PLATFORMASINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI INVESTITSIYA QAYTIMI (ROI) ASOSIDA BAHOLASH.....	319
Xolmonov Shodiyor Karshiboyevich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHNING XALQARO TAJIRIBASI VA O'ZBEKISTON UCHUN USTUVOR YO'NALISHLAR.....	321
Afenov Nursultan Nugmatillayevich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫМИ ПОТОКАМИ В ЭЛЕКТРОННОЙ ТОРГОВЛЕ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ НА ОСНОВЕ ЦИФРОВЫХ ПЛАТФОРМ.....	325
Туйчиев Ш. Ш.	
YO'LOVCHI TASHISH SAMARADORLIGINING INSTITUTSIONAL DETERMINANTLARI.....	329
Kurambayev Alisher Saburbayevich	
НОВЫЙ ЗАКОН РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН «О РЫНКЕ КАПИТАЛА»: ЧТО МЕНЯЕТСЯ ДЛЯ ФИНАНСОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ.....	333
Калбаева Карина Ахметуллаевна	

HUDUDIIY KLASSTER MODELI ASOSIDA MAKTAB MENEJMENTINI MAQBULLASHTIRISH: TAYANCH-RESURS MAKTAB MEXANIZMI VA SAMARADORLIK MEZONLARI.....	336
Rajapova Guldona Usman qizi	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINING RAQAMLI YETUKLIGINI BAHOLASH VA RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	339
Kungratov Ilmurod Qo'zibay o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION MENEJMENT STRATEGIYALARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	342
Pulatova Dildora Abdushukurovna	
INVESTITSION FAOLLIKNING IQTISODIY MAZMUNIGA DOIR NAZARIY QARASHLAR.....	347
Asatova Shahzodaxon Zabixillo qizi	
REZERVUARDAGI BENZINNING PORTLASH UCHUN XAVFLI KONSENTRATSIYALARINI ANIQLASH	350
Xakimov Abror Maksimovich	
MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARIDA KADRLAR ZAXIRASINI SHAKLLANTIRISH AMALIYOTI TAHLILI	355
G'aniyev Elyor Sobirjonovich	
NAQD PUL MUOMALASINI QISQARTIRISH VA YASHIRIN IQTISODIYOT KO'LAMINI KAMAYTIRISH: JANUBIY KOREYA TAJRIBASI VA MAKROFISKAL XULOSALAR.....	361
Shonazarov Ashurali Akabayevich	
SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION BOSHQARUV USULLARI.....	365
Xusanova Malohat Mingnorovna	
IJTIMOIIY SOHADA INNOVASION RIVOJLANISHNI STRATEGIK BOSHQARISH SAMARADORLIGINI KOMPLEKS BAHOLASH	368
Xolmuratov Jahongir Salimbek o'g'li	
KREDIT RISKLARINI BAHOLASH VA MONITORING QILISH USULLARI	370
Asadov Qodirjon Nasirovich	

KREDIT RISKLARINI BAHOLASH VA MONITORING QILISH USULLARI

Asadov Qodirjon Nasirovich

O'zbekiston Yoshlar ittifoqi Markaziy Kengashi raisi o'rinbosari

ORCID: 0009-0006-7572-4793

Annotatsiya. Tijorat banklarida kredit risklarini baholash va monitoring qilishning zamonaviy usullari hamda ularning banklarning moliyaviy barqarorligini ta'minlashdagi ahamiyati tadqiq etilgan. Tadqiqotda kredit riskining mohiyati, uning yuzaga kelish omillari hamda kredit ajratishdan oldingi va kredit ajratilgandan keyingi baholash jarayonlari yoritilgan. Xususan, qarz oluvchilarning kreditga layoqatligini baholash, moliyaviy koeffitsiyentlar tahlili, ballik baholash tizimi, kredit reytingi, garov ta'minoti, defolt ehtimoli (PD), defolt holatidagi zarar darajasi (LGD) va defolt vaqtidagi kredit majburiyati (EAD) kabi ko'rsatkichlarning kredit riskini aniqlashdagi o'rni tahlil qilingan. Shuningdek, kredit riskini monitoring qilishda muammoli kreditlar ulushi, to'lovlarning kechikishi, qarzдорlik yukining o'zgarishi, garov qiymati, kredit portfeli konsentratsiyasi va defolt ehtimoli kabi indikatorlardan foydalanish masalalari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: kredit riski, kredit riskini baholash, kredit monitoringi, kredit portfeli, kreditga layoqatlilik, defolt ehtimoli, PD, LGD, EAD, kutilayotgan kredit zarari, stress-test, erta ogohlantirish tizimi, muammoli kreditlar, kredit portfeli konsentratsiyasi, tijorat banklari.

Abstract. This thesis examines modern methods for assessing and monitoring credit risks in commercial banks and their importance in ensuring banks' financial stability. The study explores the nature of credit risk, the factors contributing to its emergence, and the assessment processes carried out before and after loan disbursement. In particular, it analyzes the role of such indicators as borrowers' creditworthiness assessment, financial ratio analysis, credit scoring systems, credit ratings, collateral, probability of default (PD), loss given default (LGD), and exposure at default (EAD) in identifying credit risk. The study also considers the use of indicators such as the share of non-performing loans, payment delays, changes in debt burden, collateral value, credit portfolio concentration, and probability of default in credit risk monitoring.

Keywords: credit risk, credit risk assessment, credit monitoring, credit portfolio, creditworthiness, probability of default, PD, LGD, EAD, expected credit loss, stress testing, early warning system, non-performing loans, credit portfolio concentration, commercial banks.

Аннотация. В данном тезисе исследуются современные методы оценки и мониторинга кредитных рисков в коммерческих банках, а также их значение для обеспечения финансовой устойчивости банков. Рассматриваются сущность кредитного риска, факторы его возникновения, а также процессы оценки, осуществляемые до и после выдачи кредита. В частности, анализируется роль таких показателей, как оценка кредитоспособности заемщиков, анализ финансовых коэффициентов, система кредитного скоринга, кредитный рейтинг, залоговое обеспечение, вероятность дефолта (PD), уровень потерь при дефолте (LGD) и величина кредитных обязательств на момент дефолта (EAD), в определении кредитного риска. Кроме того, рассматриваются вопросы использования таких индикаторов, как доля проблемных кредитов, просрочка платежей, изменение долговой нагрузки, стоимость залога, концентрация кредитного портфеля и вероятность дефолта, при мониторинге кредитного риска.

Ключевые слова: кредитный риск, оценка кредитного риска, кредитный мониторинг, кредитный портфель, кредитоспособность, вероятность дефолта, PD, LGD, EAD, ожидаемые кредитные убытки, стресс-тестирование, система раннего предупреждения, проблемные кредиты, концентрация кредитного портфеля, коммерческие банки.

KIRISH

Bank tizimining asosiy iqtisodiy vazifalaridan biri vaqtincha bo'sh pul mablag'larini iqtisodiyotning moliyalashtirishga ehtiyoj sezayotgan subyektlariga qayta taqsimlashdan iborat. Ushbu jarayonda kredit operatsiyalari bank daromadlarining muhim manbalaridan biri bo'lishi bilan birga, bank balansidagi asosiy moliyaviy xatar manbalaridan birini ham shakllantiradi. Kredit berish jarayonida bank qarz oluvchining kelajakdagi moliyaviy holatini mutlaq aniqlik bilan oldindan bilish imkoniyatiga ega emas. Natijada berilgan

kreditning qaytarilmasligi yoki to'lovlarning kechikishi ehtimoli paydo bo'ladi. Mazkur ehtimol kredit riski sifatida namoyon bo'ladi.

Bank faoliyatida kredit riskini boshqarish faqat kredit berishdan oldingi tekshiruv bilan cheklanmasligi lozim. Zamonaviy bank amaliyotida kredit riski kredit ajratilishidan oldin aniqlanadi va kreditning butun amal qilish davri davomida kuzatib boriladi. Bank nazorati bo'yicha Bazel qo'mitasining kredit riskini boshqarish tamoyillarida kredit riskini boshqarishning muhim yo'nalishlari sifatida tegishli kredit muhiti, puxta kredit ajratish jarayoni, kreditlarni o'lchash va monitoring qilish hamda ichki nazorat tizimini shakllantirish ko'rsatilgan [4].

O'zbekiston bank tizimida mazkur masalaning dolzarbligi kredit portfelining yuqori sur'atlarda o'sishi bilan izohlanadi. Markaziy bank ma'lumotlariga ko'ra, 2025-yil boshida tijorat banklarining jami kredit portfeli 533,1 trln so'mni tashkil etgan bo'lsa, 2026-yil 1-yanvar holatiga ushbu ko'rsatkich 604,0 trln so'mga yetgan. Demak, bir yil davomida kredit portfeli 70,9 trln so'mga, ya'ni qariyb 13,3 foizga oshgan [5].

1-jadval.

O'zbekiston bank tizimining ayrim asosiy ko'rsatkichlari¹

Ko'rsatkich	2025-yil 1-yanvar	2026-yil 1-yanvar	O'zgarish
Jami aktivlar, trln so'm	769,3	924,8	+20,2%
Jami kredit portfeli, trln so'm	533,1	604,0	+13,3%
Jami depozitlar, trln so'm	308,7	417,3	+35,2%
Jami kapital, trln so'm	114,8	135,3	+17,9%
Kredit portfelida xorijiy valyutadagi kreditlar ulushi	43%	39%	-4 foiz bandi

Keltirilgan ma'lumotlardan ko'rinadiki, kredit portfeli o'sishda davom etmoqda. Bu holat iqtisodiyotda bank kreditlariga bo'lgan talab yuqoriligini ko'rsatadi. Biroq kredit hajmining ortishi banklarning kredit riskini boshqarish tizimiga bo'lgan talabni ham kuchaytiradi.

Kredit riski deganda qarz oluvchining kredit shartnomasi bo'yicha o'z majburiyatlarini bajarmasligi natijasida kreditning zarar ko'rish ehtimoli tushuniladi. Mazkur riskning asosiy manbai qarz oluvchining moliyaviy holatining yomonlashuvi bo'lsa-da, kredit riskiga inflyatsiya, foiz stavkalari, valyuta kurslari, garov qiymatining o'zgarishi, iqtisodiyot tarmoqlaridagi holat va kredit portfelining haddan tashqari bir sohaga jamlanishi ham ta'sir ko'rsatadi. Kredit riskini baholashni kredit ajratishdan oldingi va kredit ajratilgandan keyingi baholashga ajratish mumkin. Birinchi holatda bank qarz oluvchining kreditga layoqatligini aniqlaydi. Ikkinchi holatda esa kreditning qaytarilish jarayoni va qarz oluvchining moliyaviy holati muntazam ravishda kuzatib boriladi. Kredit ajratishdan oldingi baholash jarayonida qarz oluvchining daromadlari, pul oqimlari, qarzдорlik darajasi, moliyaviy barqarorligi, kredit tarixi, garov ta'minoti va biznes faoliyatining barqarorligi o'rganiladi.

Korporativ mijozlar uchun qarzning o'z mablag'lariga nisbati, foiz xarajatlarini qoplash koeffitsiyenti, joriy likvidlik koeffitsiyenti va rentabellik kabi ko'rsatkichlardan foydalanish mumkin. Jismoniy shaxslarning kreditga layoqatligini aniqlashda esa daromadlarning barqarorligi, mavjud qarzдорlik, kredit tarixi va qarz to'lovlarning daromadga nisbati muhim ahamiyat kasb etadi.

Kredit riskini miqdoriy baholashda uchta asosiy ko'rsatkichdan foydalanish keng tarqalgan. Bular defolt ehtimoli (Probability of Default — PD), defolt holatidagi zarar darajasi (Loss Given Default — LGD) va defolt vaqtidagi kredit majburiyati (Exposure at Default — EAD) hisoblanadi.

Defolt ehtimoli qarz oluvchining ma'lum davr mobaynida o'z majburiyatlarini bajarmay qolish ehtimolini bildiradi. Defolt holatidagi zarar darajasi kredit qaytarilmagan taqdirda bank o'z mablag'larining qanchasini yo'qotishi mumkinligini ko'rsatadi. Defolt vaqtidagi kredit majburiyati esa qarz oluvchining defolt holatiga kelgan paytda bank oldidagi umumiy kredit majburiyatini ifodalaydi.

Ushbu uch ko'rsatkich asosida kutilayotgan kredit zarari quyidagi formula orqali aniqlanishi mumkin:

$$KKZ = DE \times DZ \times DKM$$

Bu yerda:

KKZ — kutilayotgan kredit zarari;

DE — defolt ehtimoli;

DZ — defolt holatidagi zarar darajasi;

DKM — defolt vaqtidagi kredit majburiyati.

¹ O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzildi [5].

Masalan, bankning ma'lum kredit guruhidagi kredit majburiyati 100 mlrd so'm, defolt ehtimoli 5 foiz, defolt holatidagi zarar darajasi 40 foiz bo'lsa, kutilayotgan kredit zarari 2 mlrd so'mni tashkil qiladi.

Bu yondashuvning afzalligi shundaki, bank kredit zararlarini faqat ular yuzaga kelgandan keyin emas, balki kelajakdagi ehtimoliy zararlarini hisobga olgan holda oldindan baholashi mumkin. Kredit riskini baholashning muhim usullaridan biri kreditga layoqatlilikni ballik baholash tizimi hisoblanadi. Mazkur usulda qarz oluvchining moliyaviy va nomoliyaviy ko'rsatkichlari asosida unga ma'lum ball beriladi. Ball qancha yuqori bo'lsa, qarz oluvchining kreditni qaytarish imkoniyati shunchalik yuqori deb baholanadi.

Ballik baholash tizimining asosiy afzalligi kredit qarorlarini standartlashtirish va inson omilidan kelib chiqadigan subyektivlikni kamaytirishdir. Ayniqsa, jismoniy shaxslarga beriladigan ko'plab kichik kreditlarda ushbu usul katta ahamiyatga ega.

Kredit riskini baholashning yana bir usuli moliyaviy koeffitsiyentlar tahlilidir. Korxonalar uchun qarzдорlik darajasi, foydalilik, likvidlik, pul oqimlari va foiz xarajatlarini qoplash qobiliyati tahlil qilinadi. Masalan, foiz xarajatlarini qoplash koeffitsiyentining uzoq vaqt davomida 1 dan past bo'lishi korxonaning kredit majburiyatlarini bajarish imkoniyatiga qo'shimcha e'tibor qaratish zarurligini ko'rsatishi mumkin.

Kredit reytingi ham kredit riskini baholashning muhim vositalaridan biridir. Banklar qarz oluvchilarni risk darajasiga ko'ra turli guruhlariga ajratishi mumkin. Risk darajasi yuqori bo'lgan mijozlar uchun kredit shartlari va foiz stavkalari risk darajasini hisobga olgan holda belgilanadi. Kredit riskini kamaytirishda garov ta'minoti ham muhim o'rin tutadi. Biroq garovning mavjudligi kredit riskini butunlay yo'q qilmaydi. Chunki garov qiymati kamayishi, uni realizatsiya qilish qiyinlashishi yoki huquqiy muammolar yuzaga kelishi mumkin. Shuning uchun garov qiymatini kredit ajratilgan vaqtda emas, kredit amal qilish davrida ham qayta baholab borish zarur.

Kredit riskini monitoring qilishning asosiy maqsadi kredit portfelida muammoli holatlar yuzaga kelishidan oldin ularning dastlabki belgilarini aniqlashdan iborat. Bazel qo'mitasi ham kreditlarni boshqarishda kreditlarni ma'muriy nazorat qilish, o'lchash va muntazam monitoring qilishni alohida muhim yo'nalish sifatida belgilaydi [2].

Monitoring jarayonida kredit to'lovlarining kechikishi, qarz oluvchining daromadlari, hisobvaraqlaridagi pul oqimlari, yangi qarzlarning paydo bo'lishi, garov qiymati va faoliyat yuritayotgan tarmoqdagi o'zgarishlar kuzatilishi kerak.

2-jadval.

Kredit riskini monitoring qilishning asosiy ko'rsatkichlari²

Ko'rsatkich	Mazmuni	Riskning kuchayish belgisi
Muammoli kreditlar ulushi	Muammoli kreditlarning jami kreditlarga nisbati	Ko'rsatkichning muntazam oshishi
To'lov kechikishi	Kredit to'lovlarining belgilangan muddatdan kechikishi	Kechikish davrining uzayishi
Qarz to'lovining daromadga nisbati	Kredit to'lovlarining qarz oluvchi daromadiga nisbati	Qarzдорlik yukining ortishi
Kreditning garovga nisbati	Kredit summasining garov qiymatiga nisbati	Garov yetariligidan kamayishi
Foiz xarajatlarini qoplash koeffitsiyenti	Daromadning foiz xarajatlariga nisbati	Ko'rsatkichning pasayishi
Qarzning o'z mablag'lariga nisbati	Qarzning korxona kapitaliga nisbati	Haddan tashqari qarzдорlik
Defolt ehtimoli	Defolt yuz berish ehtimoli	Ehtimolning keskin oshishi
Kredit portfeli konsentratsiyasi	Kreditlarning ma'lum tarmoq yoki mijozlarga jamlanishi	Haddan tashqari jamlanish

Monitoring tizimida muammoli kreditlar ulushi muhim ko'rsatkich bo'lsa-da, uni yagona mezon sifatida ishlatish maqsadga muvofiq emas. Chunki ushbu ko'rsatkich muammo yuzaga kelganidan keyingi holatni aks ettiradi. Shu sababli banklar kelajakdagi riskni oldindan ko'rsatuvchi ko'rsatkichlardan ham foydalanishi kerak.

2 Bazel qo'mitasining kredit riskini boshqarish tamoyillari asosida muallif tomonidan tuzildi [2].

O'zbekiston bank tizimida kredit riskining muhim xususiyatlaridan biri davlat ulushidagi banklarning tizimdagi yuqori salmog'i hisoblanadi. Xalqaro valyuta jamg'armasining 2025-yildagi O'zbekiston moliya sektori bo'yicha baholash hisobotiga ko'ra, 2024-yilda davlat ulushidagi banklar mamlakat bank tizimi aktivlarining 65,5 foizini tashkil qilgan. Xususi mahalliy banklarning ulushi 23,5 foiz, xorijiy banklarning ulushi esa 11,1 foiz bo'lgan [1].

3-jadval.

2024-yilda O'zbekiston bank tizimining ayrim ko'rsatkichlari³

Ko'rsatkich	Jami tizim	Davlat ulushidagi banklar	Xususi mahalliy banklar	Xorijiy banklar
Bank aktivlaridagi ulushi	100,0%	65,5%	23,5%	11,1%
Kapital yetarliligi	17,4%	16,6%	18,5%	19,2%
Muammoli kreditlar ulushi	4,0%	3,9%	2,6%	7,5%
Standartga to'liq javob bermaydigan kreditlar ulushi	17,3%	21,5%	9,1%	5,6%
IFRS 9 bo'yicha 3-bosqich kreditlari	7,8%	8,1%	2,6%	15,2%
Kreditlarning imtiyozli shartlardagi ulushi	29,5%	38,4%	3,1%	20,2%

Jadvaldan ko'rinadiki, davlat ulushidagi banklarda muammoli kreditlarning ulushi 3,9 foizni tashkil qilgan bo'lsa, xususi mahalliy banklarda ushbu ko'rsatkich 2,6 foizga teng. Bundan tashqari, davlat ulushidagi banklarda standartga to'liq javob bermaydigan kreditlar ulushi 21,5 foizni tashkil etgan. Bu esa kredit portfeli sifatini faqat muammoli kreditlar orqali baholash yetarli emasligini ko'rsatadi.

Xalqaro valyuta jamg'armasi tomonidan O'zbekiston bank tizimi bo'yicha o'tkazilgan tahlilda kreditlar sifatini baholash ko'rsatkichlarini yanada takomillashtirish imkoniyatlari qayd etilgan. Hisobotga ko'ra, 2023-yil oxirida nazorat maqsadlarida hisoblangan muammoli kreditlar ulushi 4,2 foiz bo'lgan bir paytda, moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari bo'yicha uchinchi bosqich kreditlari 7,8 foizni tashkil qilgan [6].

Mazkur farq kredit riskini baholashda foydalaniladigan metodologiya ning naqadar muhimligini ko'rsatadi. Bank tomonidan kechiktirilgan to'lovlarga asoslangan ko'rsatkichlar bilan bir qatorda qo'shimcha risk indikatorlaridan foydalanish kredit sifatidagi o'zgarishlarni yanada erta aniqlash imkonini beradi.

Kredit riskini monitoring qilishning zamonaviy usullaridan biri stress-test hisoblanadi. Stress-test yordamida bankning iqtisodiy sharoit keskin yomonlashgan holatdagi moliyaviy barqarorligi baholanadi. Stress-test jarayonida iqtisodiy o'sishning pasayishi, inflyatsiya ning kuchayishi, foiz stavkalarining oshishi, milliy valyuta kursining o'zgarishi, ishsizlikning ortishi yoki ayrim iqtisodiyot tarmoqlarida daromadlarning kamayishi kabi holatlar modellashiriladi.

Xalqaro valyuta jamg'armasining O'zbekiston bo'yicha baholashida barcha 36 ta bank uchun kapital yetarliligi va likvidlik bo'yicha stress-testlar amalga oshirilgani qayd etilgan. Kredit riskini baholashda makroiqtisodiy ko'rsatkichlar bilan kredit riskining asosiy parametrlarini bog'lovchi modellar qo'llangan [1]. Bu yondashuv O'zbekiston bank tizimi uchun ayniqsa muhim, chunki kredit portfelining katta qismi korporativ mijozlarga va davlat dasturlari doirasidagi kreditlarga to'g'ri keladi. Shuningdek, xorijiy valyutadagi kreditlar bo'yicha valyuta kursining o'zgarishi ham kredit riskini oshirishi mumkin. O'zbekiston bank tizimida kredit riskini boshqarish samaradorligini oshirish uchun qarz oluvchi, bank va butun moliya tizimi darajasidagi nazoratni birlashtirish maqsadga muvofiq.

Qarz oluvchi darajasida kreditga layoqatlilik, daromadlar, mavjud qarzдорlik, kredit tarixi va garov ta'minoti muntazam baholanishi lozim. Bank darajasida kredit portfelining tarmoqlar, hududlar, valyutalar va yirik qarz oluvchilar bo'yicha jamlanishi nazorat qilinishi kerak. Tizim darajasida esa kredit o'sishi, aholi qarzдорligi, inflyatsiya, foiz stavkalari va valyuta kursining o'zgarishi hisobga olinishi zarur.

Kredit riskini boshqarishning samarali mexanizmlaridan biri erta ogohlantirish tizimini joriy etish hisoblanadi. Bunday tizim kredit to'lovlarning kechikishi, qarz oluvchining daromadlari pasayishi, qarzдорlikning oshishi yoki garov qiymatining kamayishi kabi belgilarni avtomatik aniqlashi mumkin.

Shuningdek, banklar kredit riskini baholashda kutilayotgan kredit zararlarini hisoblashga asoslangan yondashuvni rivojlantirishlari zarur. Bunda kreditning faqat joriy holati emas, balki kelajakdagi iqtisodiy sharoitlar ham hisobga olinadi. Xalqaro valyuta jamg'armasi O'zbekiston bank tizimida muammoli kreditlarni aniqlash

3 Xalqaro valyuta jamg'armasi, O'zbekiston bo'yicha moliyaviy sektorni baholash hisoboti, 2025-yil [1].

mezonlari va aktivlarni tasniflash amaliyotini izchil takomillashtirib borish muhimligini qayd etgan [5]. Shu sababli bank nazoratida kredit riskining dastlabki belgilarini aniqlashga asoslangan yondashuvni kuchaytirish muhimdir.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari kredit riskini baholash va monitoring qilish banklarning moliyaviy barqarorligini ta'minlovchi eng muhim jarayonlardan biri ekanligini ko'rsatdi. Kredit riskini faqat kredit ajratish vaqtida baholash yetarli emas. Kredit ajratilgandan keyingi monitoring, kredit portfeli sifatini baholash, erta ogohlantirish tizimi, stress-test va kutilayotgan kredit zararlarini hisoblash bank risklarini samarali boshqarishning asosiy elementlari hisoblanadi.

O'zbekiston bank tizimida kredit portfelining 2025-yil davomida 533,1 trln so'mdan 604,0 trln so'mgacha oshgani kredit riskini boshqarish tizimiga bo'lgan talabni yanada kuchaytiradi [5]. Shu bilan birga, muammoli kreditlar ulushining pasayishi ijobiy tendensiya hisoblanadi. Xalqaro baholash natijalari esa kredit portfeli sifatini yanada kengroq ko'rsatkichlar tizimi asosida baholash maqsadga muvofiqligini ko'rsatmoqda.

Shu nuqtayi nazardan, O'zbekiston banklarida kredit riskini baholashda birgina muammoli kreditlar ulushiga tayanmasdan, qarz oluvchining moliyaviy holati, kreditga layoqatlilik darajasi, defolt ehtimoli, ehtimoliy zarar miqdori, kredit portfeli konsentratsiyasi va makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni birgalikda hisobga olish maqsadga muvofiq.

Umuman olganda, kredit riskini samarali boshqarishning eng maqbul modeli qarz oluvchi, bank va makroiqtisodiy muhit darajasidagi monitoringni o'zaro bog'lashdan iborat. Bunday yondashuv banklarga kredit muammosi yuzaga kelganidan keyin choralar ko'rish emas, balki riskning dastlabki belgilarini oldindan aniqlash va tegishli choralarni o'z vaqtida amalga oshirish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. International Monetary Fund. Republic of Uzbekistan: Financial Sector Assessment Program — Financial System Stability Assessment // IMF Country Report. — Washington, DC: International Monetary Fund, 2025. — No. 25/145. — 45 p. — DOI: 10.5089/9798229015103.002. — URL: <https://www.imf.org/en/publications/cr/issues/2025/06/23/republic-of-uzbekistan-financial-sector-assessment-program-financial-system-stability-567987> (murojaat sanasi: 17.09.2026).
2. Basel Committee on Banking Supervision. Guidance on Credit Risk and Accounting for Expected Credit Losses. — Basel: Bank for International Settlements, 2015. — 36 p. — URL: <https://www.bis.org/publications/201512-guidelines-guidance-credit-risk-and-accounting-expected-credit-losses> (murojaat sanasi: 17.09.2026).
3. Basel Committee on Banking Supervision. Principles for the Management of Credit Risk. — Basel: Bank for International Settlements, 2025. — 19 p. — URL: <https://www.bis.org/publications/202504-guidelines-principles-management-credit-risk> (murojaat sanasi: 17.09.2026).
4. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. Information on Main Indicators of Banking Sector [Elektron resurs]. — Toshkent, 2026. — 21-yanvar. — URL: <https://cbu.uz/en/statistics/bankstats/3326277/> (murojaat sanasi: 17.09.2026).
5. International Monetary Fund. Republic of Uzbekistan: Financial Sector Assessment Program — Detailed Assessment of Observance — Basel Core Principles for Effective Banking Supervision // IMF Country Report. — Washington, DC: International Monetary Fund, 2025. — No. 25/227. — 328 p. — DOI: 10.5089/9798229019811.002. — URL: <https://www.imf.org/en/publications/cr/issues/2025/08/08/republic-of-uzbekistan-financial-sector-assessment-program-detailed-assessment-of-569475> (murojaat sanasi: 17.09.2026).
6. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. Financial Stability Report for 2024 [Elektron resurs]. — Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, 2025. — URL: <https://cbu.uz/en/financial-stability/report/> (murojaat sanasi: 17.09.2026).
7. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. Indicators of Banking System [Elektron resurs]. — Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. — URL: <https://cbu.uz/en/statistics/bankstats/> (murojaat sanasi: 17.09.2026).

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Maqsudov Hasan

2026. № 4-maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
